

Δημήτρης Τζουμάκας

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΙΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelapaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelapaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1980, ο Θανάσης απογοητευμένος από το πατρωνάρισμα της νεολαίας μέσα στις οργανώσεις από τους μεγαλύτερους, αποφάσισε να ανοίξει το δικό του «πολιτιστικό καφενείο» στο King Street του Newtown

Μέρος 15ο

Αν Το κλασικό μυθιστόρημα, που γνωρίζουμε, όπως μας το παρέδωσε ο 19ος αιώνας, αντανάκλυνε μια μεσαία τάξη που πίστευε στο μέλλον, καθώς η δεύτερη βιομηχανική επανάσταση έδινε υποσχέσεις, σήμερα η πίστη για ένα καλύτερο μέλλον έχει χάσει τη δύναμή της τουλάχιστον μέσα στους διανοούμενους. Γιατί ο κόσμος παρ' όλη την τεχνολογική ανάπτυξη μας παρουσιάζεται όλο και πιο περίπλοκος και σκοτεινός. Αλλά έτσι, λογοτεχνικά έργα με τη φόρμα του ρεαλισμού του 19ου αιώνα δεν μπορούν πια να δημιουργηθούν τα οποία να δίνουν μια πιστευτή «ρεαλιστική» εικόνα της κοινωνίας. Μπορεί να γίνει πρωτότυπο μυθιστόρημα, μόνο σαν αυτό που πέτυχε η Κεφαλά και ο Τζουμάκας. Δηλαδή ποιητικό-ψυχολογικό μυθιστόρημα που υποδηλώνει αυτό το διχασμό του Μέσα / Έξω από την κοινωνία. Που τον νοιώθει το υποκείμενο και τον μάχεται, γνωρίζοντας ταυτόχρονα την ματαιότητα του εγχειρήματος.

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε το ζωγραφικό έργο του Θανάση Σινάνη, και αμέσως μετά το λογοτεχνικό έργο της Ελίζας Γεωργιάκη, για να δούμε πως αυτή η έλλειψη αποδοχής και οικειοποίησης του αυστραλιανού χώρου, εκφράζεται στο έργο τους. Αλλά και για να διαπιστώσουμε την σύγκρουση μεταξύ του «παλαιού» και του «νέου». Δηλαδή της σύγκρουσης γενεών στα πλαίσια της μεταπολεμικής μετανάστευσης ελλήνων στην Αυστραλία.

Οι δύο αυτοί καλλιτέχνες, ήρθαν στην Αυστραλία πολύ νέοι, γι' αυτό η αντίθεση και σύγκρουση του παλαιού και του νέου, έχει ως σκηνικό τον γονεϊκό κόσμο στον τόπο της μετανάστευσης, όπως παρουσιάζεται στα μάτια των παιδιών των μεταναστών, υποβαθμισμένο κοινωνικά, με ιδιαίτερα υποβαθμισμένη την πατρική φιγούρα, η οποία έχει ακόμα κάποια ονομαστική, αλλά όχι ουσιαστική επιρροή. Στο έργο και των δύο, η μητρική φιγούρα έχει αυξημένη επιρροή, η οποία δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι είναι αποτέλεσμα της ψυχολογικής υποβάθμισης της πατρικής φιγούρας, μια και στη μετανάστευση, έχει χάσει την αίγλη που είχε στα πλαίσια της αγροτικής πατριαρχικής κοινωνίας από την οποία προήλθε. Αλλά η φαινομενική ισότητα στα πλαίσια του μεταναστευτικού σπιτιού, θα αναδείξει μια μητρική φιγούρα ιδιαίτερα προβληματική, λόγω του ότι η «αναβάθμισή» της, δεν συνοδεύτηκε από καμία εσωτερική ικανοποίηση.

Θανάσης Σινάνης

“How ... can I render, not what I see, but what is, What exists for me, my reality?”

Ernst Ludwig Kirchner

Ο Θανάσης Σινάνης γεννήθηκε το 1957 στις Σέρρες της Μακεδονίας, από Έλληνες γονείς που κατάγονται από τη Μικρά Ασία. Το 1963 μετανάστευσαν οικογενειακός στην Αυστραλία, και έζησαν τα πρώτα χρόνια στη συνοικία Newtown, του Σίδνεϊ. Εκεί ο Θανάσης ένοιωσε την ατμόσφαιρα των παιχνιδιών του δρόμου, - με τα παιδιά των μεταναστών από την νότια Ευρώπη, να παίζουν χώρια από τα άλλα παιδιά. Παράλληλα έζησε και την καταπιεστική ατμόσφαιρα των «σαββατιανών» σχολείων, όπου οι γονείς έστελναν τα παιδιά τους εκεί, για να μάθουν τα ελληνικά, με τη λαχτάρα να μην χάσουν την εθνική τους ταυτότητα και κουλτούρα. Μετά το γυμνάσιο σπούδασε Καλές Τέχνες, και για ένα διάστημα δίδαξε στο αυστραλιανό εκπαιδευτικό σύστημα.

Γνώρισα τον Θανάση Σινάνη κάπου στα μέσα της δεκαετίας του 1980, όταν έδειχνε ενδιαφέρον για την ελληνική έντεχνη μουσική, που την άκουγε τότε στις πολιτιστικές εκδηλώσεις οργανώσεων, όπως ο «Ατλας» και ο «Ρήγας Φεραίος». Η πολιτιστική δραστηριότητα είχε μια εθελοντική, ερασιτεχνική βάση, η οποία ικανοποιούσε τις ανάγκες της εποχής, χωρίς όμως ποτέ να υπάρξει σοβαρή μέριμνα από τις οργανώσεις για την ανάπτυξη των ταλέντων. Ούτε και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις είχαν σαν στόχο την σύνδεση του παρόντος με το μεταναστευτικό παρελθόν. Το πλαίσιο αναφοράς ήταν πάντα η Ελλάδα, γι' αυτό οι νέοι, τα παιδιά των μεταναστών που είχαν πολιτιστικές προσλαμβάνουσες από τον διεθνή πολιτιστικό χώρο, δεν μπορούσαν να ικανοποιηθούν και εκφραστούν πλήρως μέσα στις οργανώσεις των γονιών τους. Αυτή η κατάσταση δεν προμηνούσε την εξασφάλιση κάποιας συνείδησης συνέχειας στο μέλλον. Κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1980, ο Θανάσης απογοητευμένος από το πατρωνάρισμα της νεολαίας μέσα στις οργανώσεις από τους μεγαλύτερους, αποφάσισε να ανοίξει το δικό του «πολιτιστικό καφενείο» στο King Street του Newtown, το οποίο ο Δ. Τζουμάκας απαθανάτισε στο Χαρούμενο Σύννευ με ένα μικρό αφήγημα. Βρισκόταν απέναντι από το «Μαύρο

ρόδο», το αναρχικό βιβλιοπωλείο. Αλλά η προσπάθεια δεν ευτύχησε, είχε εφήμερη ζωή. Η περιοχή αυτή του Σίδνεϊ εκείνη την εποχή, καθώς ήταν υποβαθμισμένη οικονομικά, είχε γίνει το καταφύγιο φτωχών καλλιτεχνών. Προσέλκυε έναν πολύχρωμο και ποικίλο κόσμο χαμηλών εισοδημάτων από φοιτητές, συνταξιούχους, και κάθε λογής περιθωριακούς μποέμ τύπους. Ήταν περιοχή που άνοιγαν ελληνικά μαγαζιά και κέντρα διασκέδασης με μπουζούκια. Από την εποχή εκείνη υπήρχε το κέντρο ΣΤΕΚΙ, μέσα από το οποίο πέρασαν πολλοί γνωστοί καλλιτέχνες της παροικιακής ζωής. Προς το τέλος της δεκαετίας εκείνης, ο Θανάσης καθώς ψαχνότανε με τα καλλιτεχνικά υλικά, είχε μετατρέψει το διαμέρισμά του, στον τρίτο όροφο μιας μικρής πολυκατοικίας, σε εργαστήριο κεραμικής και συζούσε με περισσότερα που έμπαιναν από ένα σπασμένο τζάμι της κουζίνας και κούρνιαζαν στα ράφια μέσα στα πιατικά. Τελικά το 1999 έφυγε για το Λονδίνο, για να συνεχίσει εκεί τις κοινωνικές και ζωγραφικές του αναζητήσεις. Το 2009 μετά από δεκαετή απουσία, επέστρεψε στην Αυστραλία και έκτοτε δουλεύει και πάλι στα σχολεία.

Το ζωγραφικό έργο του Σινάνη, σε σχέση με το έργο των ζωγράφων που εξετάσαμε μέχρι τώρα, είναι από τα πιο ερμητικά. Αν και όλων η δουλειά φανερώνει άτομα με μικρή ή μεγάλη εμπλοκή στον δημόσιο χώρο, η οποία τους δημιουργεί αργά ή γρήγορα απογοήτευση και εσωστρέφεια, στο έργο του Σινάνη παρ' όλο που πρόκειται για κοινωνικό άτομο, έχουμε ολική απουσία του εξωτερικού χώρου.

Από συζητήσεις μαζί του, βγαίνουν μπροστά μνήμες των παιδικών του χρόνων, και βασικά ένα «χαστούκι» που του έδωσε ένας παπός ο οποίος δίδαξε ελληνικά σε Σαββατιανό σχολείο του Newtown. Το χαστούκι βιώθηκε από το νεαρό παιδί τόσο έντονα, έτσι που αποτέλεσε σημείο αναφοράς έκτοτε των παιδικών του αναμνήσεων. Ως συμβολικό σημείο αναφοράς, το χαστούκι είδαμε ότι χρησιμοποιήθηκε και από τον συγγραφέα Χρήστο Τσιόλκα, στο ομώνυμο μυθιστόρημά του, όχι όμως για να περιγράψει την εμπειρία του παιδιού που χαστουκίζεται, αλλά για να δείξει τις εύθραυστες σχέσεις των ενήλικων δεύτερης και τρίτης γενιάς μεταναστών, που έκαναν οικογένειες, και που ένα σκαμπίλι μπορεί να γίνει αφορμή για να διαλυθούν οι φιλικές αλλά επιφανειακές σχέσεις μεταξύ τους.